

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

De vsu, & Varijs ordinibus figurarum. Capvt XVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

Rei magnæ humilis expositio definitur à Scruvio.

Tautologia.

Aquil. p. 11. Eandem rem pluribus verbis significat hoc schema. Differt autem per exiguò à superiori figura, Synonymia: Ibi enim singulæ partes ex ordine idem significantes ponuntur: hic vnus nominis, aut verbi prius positi vis deinceps pluribus verbis explicatur: vt si dicas, Senatus, populi que Romani summum consilium, à quo ordine iura exterae nationes petunt. Hic enim vnum nomen Senatus prosecutionem accipit ex pluribus verbis, non aliud significantibus. Qui enim summum consilium dixit, & cum ordinem, à quo exterae nationes iura petant, non aliud, quam senatum dixit, sed prosequendo latius ornauit elocutionem.

Traductio.

Eiusdem verbi crebrius positi quædam distinctio: vt, Qui nihil habet in vita iucundius vitæ cum virtute vitam non potest colere: Cic. lib. 4. ad Heren. Eadem est cum analepsi.

Zeugma.

Int. Ruf. Est cum vnam verbum communiter multis sententijs iungitur ad omnes pari significatione pertinens, & adnexum, vt,

AENEAS Vrbe, & sociis, & classe relicta.

Latine hæc figura dicitur ligatio, vel annexio.

NE quid igitur à me in hac parte desideretur, vilius est istam figurarum nomenclaturam, ex Demetrio Phalereo, Hermogene, Longino, Alexandro, Aristidis scholiaste, Rutilio, Aquila, Rufiniano, Beda, & cæteris breuiter subijcere, tum propter antiquitatis auctoritatem, quam magni facio, tum propter variam, & sanè non inutilem *Χυαδρω* cognitionem. Sed quia multas in tot veterum observationibus esse minutias nemo non videt, nunc omiſſa leuiorum figurarum disquisitione, de vsu earum, quæ notiores sunt, & ad orationis ornamenta sæpius adhibentur, maxime Cicconianis exemplis pauca dicam.

De vsu, & Varijs ordinibus figurarum.

CAPVT XVIII.

Quod vestis corpori, stellæ celo, pratis flores, regum coronis margaritæ, scenæ & foro tabulæ, atque insignia, hoc orati-

oni figuræ, quibus nihil in oratorum apparatu magnificentius: sed tamen tenendus est in vsu quidam modus, ne si nimia fuerint, iisdem oratio potius obliui, quam distinctiui videatur.

Nescio enim quo pacto, non modo in rebus humanis, sed & in verbis contingere solet, vt summa voluptas fastidio sit vicina: & pulcherrima quæque si fuerint communiora, fatietate impleant animos potius, quam delectent. Itaque & in mundo recurrentes diei, & noctis vices lucem efficiunt mortalibus iucundiorum, & annum temperant hyemis rigor, feruor æstatis, amœnus veris decor, & autumnus grata maturitas, quæ à Deo in natura primum condita, orator in verbis (sunt enim quasi naturæ imagines) imitabitur, nec orationem figuris faciet, potius, quam decorabit.

Itaque nunc de earum vsu à nobis dicendum est, non eo quidem ordine, qui tyronibus tradi solet, sed qui instituto nostro, & dedolatis ingenijs sit commodior. Ac certè dum cõplector animo figuras omnes, vel ad docendum, vel ad mouendum fictas reperio.

Primum igitur de ijsagam, quæ ad illustre, & suauè genus dicendi, in quo potissimum effert se delectatio atinent, deinde gratis generis ornamenta, & figuras, quibus & docere, & mouere possumus, ostendam.

Figure ferè omnes, quibus hæc dicendi suauitas excolitur, aut in conformatione alicuius imaginis, aut in repetitione verborum, aut in dictionum nexu, & quadam gratia concinnitatis versantur. Quæ rerum imagines efformant, vel vno, aut paucis verbis faciunt: ex quo oriuntur metaphora, antonomasia, epitheta, periphraſes, synonymia, vel artificiosius, atque vberius expolunt imagines, vnde descriptiones emergunt.

De primo ordine figurarum.

Quæ imagines vno, vel paucis verbis expriment.

CAPVT XIX.

Prima series figurarum metaphoram, antonomasiam, epithetum, periphraſim, synonymiam comprehendet. De translatione hæc præscribit Demetrius.

Metaphora est ad vnum verbum contra-

§ § ¶ ¶